

Nový a poměrně nebezpečný padělek čs. celiny

V naší rubrice Znalecká hlídka jsme se dosud zabývali otázkami pravosti především u známek, popř. u známek na celistvostech. To však rozhodně neznamená, že by sběratelům ostatních skupin filatelistického materiálu nehrozilo ze strany padělatelů žádné nebezpečí. V tomto směru jsou ohroženi stejně - ba dokonce možná ještě víc, protože otázkám pravosti například u celin, celistvostí, výstřížků, razítek, známkových sešitků, pamětních listů, příležitostných a výsadních tisků a dalšího filatelistického materiálu věnují znalci (i odborné časopisy a zpravodaje) přece jen méně pozornosti, takže sběratelé často ani netuší, jaká nebezpečí je ohrožují. Na jeden z takových méně známých a přitom nebezpečných padělků se proto dnes společně podíváme.

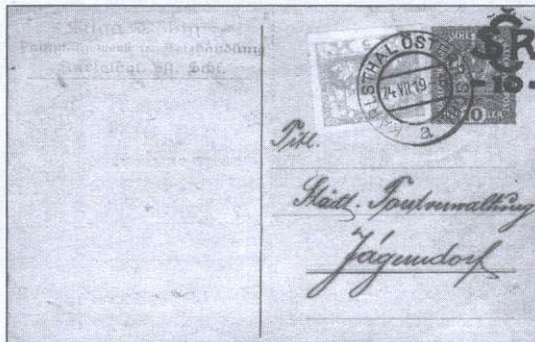
FRANTIŠEK BENEŠ

Minulý měsíc mi byla k ověření pravosti předložena upotřebená dopisnice s natištěnou známkou - československá celina rakouského původu 10 H Císařská koruna s přetiskem ČSR -10 -, Poř. č. CDV 3, dofrankovaná 5haléřovou známkou Hradčany světle zelená, Poř. č. 3, s podacím razítkem poštovního úřadu Karlsthal Österr. Schl. (Karlovice) z 24.VII. 19, s rozlišovacím písmenem „a“ a časovým údajem „6“. Adresátem dopisnice je lesní správa v Krnově a z textu na její zadní straně vyplývá, že jde o obchodní korespondenci.

Už při zběžné prohlídce jsem zjistil, že sama celina a poštovní razítko na ní jsou pravé; pozornost však bylo třeba věnovat přetisku na celinové známce, který jeví některé znaky lišící se od dosud mi známých přetisků nepochybně pravých.

Po podrobné prohlídce jsem pak konstatoval, že přetisk na předložené dopisnici je padělkem ke škodě sběratelů. Vzhledem k dosud ne úplně dořešené otázce typologie přetisku pomineme nyní odlišnosti v jeho tvaru (i když ty samozřejmě rovněž hrály roli při identifikaci padělky) a podíváme se na další znaky, podle nichž se případné padělky mohou pokusit identifikovat i sami sběratelé. Jde například o použitou černou barvu, která má u padělky odlišný odstín i lesk; odlišné jsou i okraje písmen a číslic přetisku (u nichž prakticky chybí fuláž). Pro běžné sběratele však nejnapadnějším znakem bude odlišná poloha přetisku, který je v všech dosud předložených (padělaných) kusech značně decentrovaný. Zmýlit by nás však přitom mohlo, že přes malou část přetisku na předložené dopisnici prochází vnější kružnice razítka, která při prohlídce pod lupou skutečně vypadá, že je otiskána na přetisku. I tady však jde o padělatelův zásah: přetisk je totiž ve skutečnosti umístěn na razítku (což je samozřejmě, protože byl proveden později) a padělatel v tomto místě špičatým předmětem vytlačil linii razítka, do níž potom černou či černofialovou barvou dokreslil jeho obrys. Všechny tyto znaky lze zjistit prohlídkou při silnějším (např. 30násobném) zvětšení, tedy pod běžným filatelistickým mikroskopem, a dokreslení razítka popř. ověřit jednoduchou (byť slabě destruktivní) metodou - lehkým přejetím zašpičatělé měkké gumy po malé ploše dokresleného razítka, zdánlivě procházejícího přes padělaný přetisk: dokreslená barva ulpí na gumě.

Jak už jsme si řekli, padělatel si pro svůj výrobek vyzval dopisnici skutečně poštou prošlou, na níž je razítko otiskováno tak, že zasahuje pouze menší část celinové

známky, takže na tuto známku lze vedle něj ještě umístit (decentrovaný) padělaný přetisk ČSR - 10 -. K rozhodnutí použít pro padělaní právě tuto (předloženou) dopisnici nejspíš přispěla i skutečnost, že jde o poškozený a reparovaný exemplář, původně napadený rzí, o čemž svědčí nepochybné stopy čištění (např. zesvětlené a zčásti i slabě rozpité písmo psané černým inkoustem) a rovněž zbytky žlutohnědých skvrn v ploše papíru.

Doplněním falešného přetisku se padělatel snažil výrazně zvýšit cenu uvedené dopisnice, která má bez přetisku katalogovou cenu cca 200 korun, zatímco s přetiskem je cena v katalogu proškrtnuta (a řádově lze odhadnout, že by činila jistě nejméně stonásobek ceny bez přetisku). Jak už jsem se v úvodu zmínil, nejde o ojedinělý pokus - obdobných padělků (zjevně ze stejné padělatelské dílny) bylo v poslední době zaznamenáno několik. O jejich nebezpečnosti svědčí fakt, že jeden z nich - rovněž se silně decentrovaným padělaným přetiskem - byl v nedávné době nabízen a prodán za nemalou částku na jedné větší tuzemské aukci.

Co říci závěrem? Doba, kdy jsme se s žádnými novými nebezpečnými padělkami prvních československých celin prakticky nesetkávali, je minulostí. Výskyt popsaneho falza je důsledkem stoupajícího zájmu o sbírání čs. celin, který se projevil ve výrazném zvýšení cen vzácnějších exemplářů, z nějž - bohužel - vyplývá i zvýšení zájmu padělatelů o tuto oblast. Popsaný falzum jsme tedy identifikovali a zveřejnili. To však samozřejmě neznamená, že by příští výrobek padělatelů nemohl být dokonalejší, a tedy i nebezpečnější. ■

Stručně o autorovi:

JUDr. Ing. František Beneš, CSc. (48), filatelistický znalec, obchodník a publicista. Je soudním znalcem v oboru filatelie a členem Komise expertů SČF pro obor Československo, Česká republika a protektorát Čechy a Morava. Působí v pražském Domě filatelie.